

“Het kernprobleem is dat voor ziekte wordt betaald en voor gezondheid niet” **Cardioloog Janneke Wittekoek over de politieke partij NL Beter**

Als het aan cardioloog Janneke Wittekoek ligt, kunnen we bij de verkiezingen in maart 2021 stemmen op een nieuwe partij: NL Beter. De partij richt zich primair op de gezondheidszorg, maar ook onderwijs en leefbaarheid zijn belangrijke peilers.

“De gezondheidszorg is ziek en die moeten we beter maken”, aldus de website.

Tijd voor een gesprek met een van de initiatiefnemers.

Maja Haanskorf, eindredacteur Cordiaal

Fotografie: SusieQ vintage photography

Wat moet een cardioloog en directeur van een kliniek voor hart- en vaatziekten in de politiek? Janneke Wittekoek kijkt strijdbaar, wanneer ze stelt dat er geen andere keus is om onze gezondheidszorg beter te maken. Daarom heeft ze zich meteen na de oprichting aangesloten bij de politieke partij ‘NL Beter’. “Ik vind het ook wel heel spannend, want hier in mijn kliniek zit ik in mijn comfortzone”, zal ze later tijdens ons gesprek bekennen. En zachter: “Ik hoef het niet te doen”. Om dan rechter in haar stoel te gaan zitten en vastberaden te zeggen: “Als ik ergens een verschil kan maken, dan wil ik dat ook doen. Dus ik ga ervoor.”

Een verschil maken, dat lijkt Janneke Wittekoek in het bloed te zitten. Net zoals gedrevenheid en een zekere mate van activisme haar niet vreemd zijn. Al tijdens haar studie gezondheidswetenschappen lag voor haar de focus op preventie, vanuit de vraag ‘hoe kun je mensen gezonder krijgen?’ “Nu heb je de wind mee, preventie staat intussen wel op de agenda. Twintig jaar geleden kon je dat schudden, want het was immers nooit bewezen dat preventie loont”, vertelt Wittekoek. “Het was niet sexy”.

Na haar promotie ging ze geneeskunde studeren, waarin ze in 2001 cum laude afstudeerde en vervolgens rondde ze in 2008 haar opleiding tot cardioloog af bij het AMC Amsterdam. “Naast preventie werd toen ook aandacht voor het vrouwenhart een missie van me; voor die twee zaken wilde ik wel de barricades op”, zegt

Wittekoek. Het leidde ertoe dat ze in 2013 Heartlife oprichtte, een kliniek voor behandeling en preventie van hart- en vaatziekten met speciale aandacht voor vrouwen. “In de ziekenhuizen was er nog weerstand tegen die twee thema’s, er was niet genoeg ruimte voor”, meent Wittekoek. En dus zitten we begin maart in haar kamer in Heartlife in Leidsche Rijn, de vinexwijk van Utrecht, om over NL Beter te praten. “In november 2019 was de coming out, want toen moesten we ons aanmelden bij de Kiesraad”, lacht ze. Het coronavirus bestond nog niet.”

Het belangrijkste uitgangspunt van NL Beter is dat de gezondheidszorg in ons land ziek is. Wat is er allemaal mis?

“Het kernprobleem is dat voor ziekte wordt betaald en voor gezondheid niet. Ons medische systeem is zo ingericht dat je wordt vergoed als je iets doet, maar niet wordt beloond als je iets voorkomt. Er is in Afferden een experiment geweest om de eerste lijn te versterken, dat is nodig voor een goede preventieve zorg, naast een holistische aanpak, het denken in de hele mens en niet alleen in die ene klacht. Normaal duurt een huisartsconsult tien minuten waarin je één probleem mag bespreken, terwijl het beter is om meer tijd te hebben en meerdere klachten in context te kunnen vertellen. Dat kan verwijzingen naar een duur ziekenhuis voorkomen. Het systeem is gericht op een klacht aanhoren en vervolgens iets doen, een recept, een pil, een ver-

wijzing. Met een langere consulttijd krijg je een beter beeld van de mens en kun je bijvoorbeeld zaken als een andere leefstijl bespreken. Zo worden bij hartkloppingen al snel bèta-blokkers voorgeschreven, maar als de arts had geweten dat zijn patiënt in de schulden zat of werkloos was geworden en niet wist waar hij het zoeken moest van de stress, dan was een andere aanpak wellicht effectiever geweest. Uit het experiment in Afferden kwam naar voren dat er 25 procent minder verwijzingen naar de tweede lijn waren, alleen het aantal spoedverwijzingen bleef gelijk. Toen heeft de zorgverzekeraar het project voortijdig gestopt, omdat het ziekenhuis te weinig verwijzingen kreeg. Dus ziekte wordt beloond en patiënten gezonder houden brengt te weinig geld op? Dat is een perverse prikkel!”

Professionals in de zorg hebben recent hun onvrede geuit, met name over de grote werkdruk en regelgeving. Hoe ziet NL Beter dat?

“Wij pleiten voor minder management en minder bureaucratie. Daardoor kunnen er meer handen aan het bed komen, dat is hard nodig, denk aan zeker 20 procent. Zorgprofessionals, of het nu verpleegkundigen, specialisten of assistenten zijn, willen mensen beter maken. Zo leer je dat ook in je opleiding. Nu zie je mensen afstompen, we zijn vooral bezig met ons specialistische straatje schoon te vegen en kijken niet meer naar de hele mens. Het wordt steeds moeilijker, mensen verzuren in de zorg, want ze hebben geen tijd voor hun passie, de patiënt, maar raken verstrikt in bureaucratie. Er gaat te veel tijd zitten in invullen en registreren. Er is sprake van een verlies van vertrouwen in de professional. Terwijl er juist vertrouwen in ons moet zijn dat we mensen willen helpen.”

Hoe is dat zo gekomen?

“Alles moet worden gemeten. Er is wel vrijheid, maar tegelijk is die ingeperkt door regels die worden gecontroleerd. En die controle is niet in handen van zorgprofessionals, maar van dure adviesbureaus. Dat moet weer terug naar de professionals. Inspectie en beroepsverenigingen moeten verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit. Nu is het doorgeslagen, regels nemen het over van het gezond verstand. Het is allemaal begonnen in 2006 met de marktwerking in de zorg. Daar is het scheef gegaan. Ook hier moeten we terug, naar een goede basiszorg zonder marktwerking en waarin preventie een speerpunt is. Naast die basiszorg kan er nog wel ruimte zijn voor initiatieven met marktwerking. Vooral kwetsbare groepen, zoals ouderen, maar ook jongeren en psychiatrische patiënten zijn de dupe. Zemblia had laatst een programma over de ouderenzorg, schrijnend was dat. Verzorgingstehuizen en bejaardentehuizen zijn weg, veel gaat met E-health. Ik ben daar niet tegen, maar het moet niet doorslaan, dat mensen wegwijnen achter een laptop. De menselijke maat is verdwenen.”

‘Ons medische systeem is zo ingericht dat je wordt vergoed als je iets doet, maar niet wordt beloond als je iets voorkomt’

Op Dress Red Day, 29 september 2019, gaf Janneke Wittekoek de eerste Vrouwenhart Show van Nederland in theater DeLaMar in Amsterdam.

Preventie en leefstijl zijn voor u belangrijke thema's. Hoe kun je daar maatschappelijk vorm aan geven?

“Je zou al, nog voordat er gezondheidsproblemen zijn, moeten kijken of mensen problemen hebben. Dat doen we wel met kinderen via de consultatiebureaus. Zo rond het twaalfde jaar stopt dat. Ik zou voorstander zijn van een soort jaarlijks ‘consultatiegesprek’, waarin je ingaat op bijvoorbeeld levensstijl, sociale omstandigheden en eventuele andere problemen. Daarnaast ligt er ook een taak bij de overheid om een gezondere leefomgeving te creëren. Ik geloof in bijvoorbeeld een suikertax. In Spanje is het verboden om van die megahamburgers te maken. Het is het ‘nudging principe’, de overheid zou op een leuke manier mensen van jongs af aan positief kunnen beïnvloeden door gezond leven aantrekkelijk te maken. Daar horen ook belastingmaatregelen bij en het verbieden van reclames. In ons land heeft de overheid zich juist steeds meer teruggetrokken en zijn zorgverzekeraars de regisseurs van de zorg geworden.”

Het lijkt erop dat NL Beter in feite een ‘one issue’partij is. Ook al staat op de website dat dit niet het geval is. Hoe zit dat?

“Nee, we zijn zeker geen one issue partij. Naast gezondheidszorg zijn ook onderwijs en leefbaarheid thema's, ze zijn met elkaar verbonden. We concentreren ons nu eerst op het punt waar we het beste in thuis zijn en dat is de gezondheidszorg. In mei hopen we het programma wat betreft dit punt klaar te hebben. Daarna richten we ons op de andere twee domeinen.

We zullen dat als partij nooit allemaal alleen gaan doen, maar bijvoorbeeld werken met raadplegingen onder mensen uit deze sectoren. Misschien moet een deel van het zorgbudget wel naar onderwijs, daar start de kennis over preventie, hoe gezond te blijven. Het is werk in uitvoering. Ik heb niet alle antwoorden en daar schaam ik me niet voor, het is geen Haagse bluf. Het is een project voor de lange termijn, ik doe het ook voor mijn kinderen en kleinkinderen.”

Hoe is het programma over gezondheidszorg tot stand gekomen? De

partij bestaat maar uit drie personen en kent geen leden.

“We hebben zogenaamde zorgdiners georganiseerd met deskundigen uit het werkveld, waar tafelgesprekken werden gehouden. Daarnaast hebben we op de website een enquête gehouden. Ook via sociale media raadplegen we mensen, dat vinden we beter dan een ledenpartij worden. Dat is

niet democratisch genoeg, iedereen moet kunnen meepraten. Ook hierin wil NL Beter een nieuwe aanpak. Wij werken alle drie in de zorg, dus ook onze eigen expertise en ervaringen brengen we in. Eigenlijk zouden we het liefst een beweging willen zijn die gebruik maakt van directe volksraadplegingen.”

Toch zien niet alle zorgprofessionals het nut in van een nieuwe politieke partij. Zij denken dat jullie de zaak onderschatten en dat het beter is jullie punten bij een bestaande partij onder te brengen.

‘Mensen verzuren in de zorg, want ze hebben geen tijd voor hun passie, de patiënt, maar raken verstrikt in bureaucratie’

“Dat laatste is voor mij geen optie. Er is geen enkele politieke partij waar ik me bij thuis voel. Ook optreden als belangengroep werkt niet. Wij hebben alle drie regelmatig met politici om tafel gezeten, maar je komt niet verder. Er zijn te veel andere, grote belangen, zoals het bedrijfsleven en de zorgverzekeraars. Wij hebben geen financiële of andere belangen, we willen een positieve gezondheidszorg waarin de mens centraal staat. Nu is ziekte een verdienmodel, het behandeltraject staat centraal, terwijl het moet gaan om de mens en om solidariteit. Het voordeel van in de Tweede Kamer zitten, is dat je dichterbij de wet- en regelgeving zit.”

En wat als de partij niet genoeg zetels haalt?

“We trekken er al op uit om mensen te werven in de verschillende kiesdistricten en zetten ook sociale media in. In alle gevallen leren we ervan hoe verder te gaan.”

Waarom zouden professionals in de gezondheidszorg op NL Beter moeten stemmen?

“Omdat wij weten hoe belangrijk verpleegkundigen zijn. We willen dat ze de passie voor hun vak kunnen uitoefenen. Je moet goed naar hen luisteren en zorgen dat het plezier op de werkvloer behouden blijft. We willen hen steunen, want zij zijn de mensen op wie het aankomt. Ik wil me hard maken voor minder regels in de zorg en meer menselijke maat. Ook willen we kijken naar de inkomens en werkomstandigheden, die moeten in lijn zijn met andere sectoren. We willen er vooral voor waken dat de zorg aantrekkelijk blijft voor jongeren.”

Wat kunnen deze professionals bijdragen aan NL Beter?

“Wie dat wil, kan zich aanmelden via de website en meedoen aan bijeenkomsten en afhankelijk van ieders ambitie meedenken en meehelpen. In ieder geval help je dan een hart onder het riem van verpleegkundigen te steken.”

Naschrift

Dit interview vond plaats voordat het coronavirus in ons land toesloeg.

NL Beter

Aan het roer van de partij NL Beter staan psychiater Esther van Fenema, psychiater/ondernemer Ronald Mann en cardioloog Janneke Wittekoek.

Voor meer informatie over de partij en haar programma kunt u terecht op www.nlbeter.nl

De NVHVV neemt geen politiek standpunt in. Dit interview geeft dan ook op geen enkele wijze een visie van de NVHVV weer.

Red levens in jouw buurt

Liza Alstadt - Rensen
Aangemeld in Dukenburg, Nijmegen

Hartstichting | NVHVV
Hand in hand voor het leven

Vanwege het coronavirus zijn er tijdelijk andere richtlijnen voor reanimatie en burgerhulpverlening. Lees de aangepaste richtlijnen op de website van de Hartstichting: www.hartstichting.nl/nieuws/is-coronavirus-reden-tot-zorg-voor-hartpatiënten/reanimatie-burgerhulpverlening